

Revidert utgave

Innhold

1. Avleggelse	3
2. Regnskapsoversikter	4
1A – Driftsregnskapet	4
1B - Driftsregnskapet	5
2A - Investeringsregnskapet	6
2B - Investeringsregnskapet.....	7
Balanse	13
Økonomisk oversikt drift.....	15
Økonomisk oversikt investering	17
3. Beskrivelse av regnskapsprinsipper	19
4. Organisering av kommunens virksomhet	21
5. Noter	23
Note 1 – Arbeidskapital	23
Note 2 – Ytelser til ledende personer og revisor	24
Note 3 - Pensjoner.....	25
Note 4 – Anleggsmidler.....	29
Note 5 – Aksjer og andeler i varig eie	32
Note 6 – Langsiktig gjeld.....	32
Note 7 – Rentesikring.....	34
Note 8 – Avdrag på lån	35
Note 9 – Garantiansvar.....	36
Note 10 – Andre vesentlige forpliktelser.....	36
Note 11 – Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	37
Note 12 – Avsetning og bruk av fond.....	39
Note 13 – Endring regnskapsprinsipper.....	40
Note 14 – Regnskapsmessig merforbruk	41
Note 15 - Kapitalkonto.....	42
Note 16 – Investeringsoversikt - flerårige prosjekter.....	43
Note 17 – Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringer.....	47
Note 18 - Selvkostområder	48
Note 19 - Mellomværende med interkommunale samarbeid	52
Note 20 - Tap på fordringer	52

1. Avleggelse

Vedlagt følger avlagt årsregnskap 2019 for Søndre Land kommune

Hov, 21. februar 2020

Arne Skogsbakken

rådmann

Steffen Rudsengen

fagansvarlig regnskap

2. Regnskapsoversikter

1A – Driftsregnskapet

	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Skatt på inntekt og formue	123 932 675,08	121 000 000	121 000 000	118 346 067,52
Ordinært rammetilskudd	210 471 801,00	207 231 000	207 231 000	204 147 679,00
Skatt på eiendom	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	293 185,00	0	0	148 409,00
Andre generelle statstilskudd	67 963 274,00	66 269 000	66 269 000	66 939 762,00
Sum frie disponible inntekter	402 660 935,08	394 500 000	394 500 000	389 581 917,52
Renteinntekter og utbytte	7 751 401,32	4 350 000	4 350 000	5 772 287,13
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	15 603 292,67	2 500 000	2 500 000	1 116 291,89
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	7 551 061,84	15 750 000	15 750 000	6 619 364,90
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	13 943,67	0	0	4 544 087,34
Avdrag på lån	20 230 392,00	24 000 000	24 000 000	24 929 996,00
Netto finansinntekter/-utgifter	-4 440 703,52	-32 900 000	-32 900 000	-29 204 869,22
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	6 309 820,67	6 309 821	0	0
Til ubundne avsetninger	6 029 410,00	6 000 000	6 000 000	0
Til bundne avsetninger	1 317 492,00	0	0	243 104,49
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	18 849 820,67	18 849 821	0	119 817,00
Bruk av bundne avsetninger	230 206,00	230 206	0	639 500,00
Netto avsetninger	5 423 304,00	6 770 206	-6 000 000	516 212,51
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Til fordeling drift	403 643 535,56	368 370 206	355 600 000	360 893 260,81
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-403 451 688,81	-368 370 206	-355 600 000	-367 203 081,48
Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	-6 309 820,67
Regnskapsmessig mindreforbruk	191 846,75	0	0	0

1B - Driftsregnskapet

	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
OPPVEKST	111 356 282,18	96 687 835	95 500 000	101 238 507,53
HELSE, OMSORG OG VELFERD	201 888 934,38	183 114 637	180 700 000	180 106 652,69
LOKALSAMFUNN INKL STAB	64 059 475,82	57 662 799	56 000 000	67 617 049,46
FELLES	13 844 884,54	15 575 000	8 300 000	8 955 603,60
ADMINISTRATIV LEDELSE	13 667 232,82	10 988 575	10 800 000	8 882 287,31
POLITISK LEDELSE	4 620 251,38	4 341 360	4 300 000	4 237 381,16
ANDRE SENTRALE INNTEKTER OG UTGIFTER*	-5 985 372,31	0	0	-3 834 400,27
TOTALT	403 451 688,81	368 370 206	355 600 000	367 203 081,48

*Andre sentrale inntekter og utgifter gjelder i all hovedsak netto premieavvik pensjon.

2A - Investeringsregnskapet

	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	251 609 130,30	273 751 000	274 350 000	53 867 984,79
Utlån og forskutteringer	10 601 256,60	12 070 000	10 000 000	3 096 540,83
Kjøp av aksjer og andeler	1 959 442,00	1 960 000	2 300 000	2 201 593,00
Avdrag på lån	931 565,00	600 000	600 000	1 286 774,15
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	5 418 940,00	5 000 000	2 400 000	2 863 161,19
Årets finansieringsbehov	270 520 333,90	293 381 000	289 650 000	63 316 053,96
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	143 264 942,40	152 627 500	212 894 000	43 532 848,60
Inntekter fra salg av anleggsmidler	5 724 724,01	5 300 000	500 000	2 375 182,58
Tilskudd til investeringer	71 116 807,00	81 882 000	4 356 000	5 859 528,00
Kompensasjon for merverdiavgift	46 255 173,67	50 000 000	69 000 000	7 869 709,49
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1 584 985,82	1 070 000	600 000	1 270 862,41
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	267 946 632,90	290 879 500	287 350 000	60 908 131,08
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	2 573 701,00	2 501 500	2 300 000	2 407 922,88
Sum finansiering	270 520 333,90	293 381 000	289 650 000	63 316 053,96
Udekket/udisponert	0	0	0	0

2B - Investeringsregnskapet

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
	OPPVEKST				
16005	Trafikksikkerhetstiltak - Fryal/SLUS	4 857 991,75	5 073 000	0	327 099,73
18004	Molok avfallssystem - Fryal/SLUS	154 750,00	297 000	0	2 667,95
19008	Ny barnehage	3 260 969,92	6 700 000	18 000 000	0
19009	Utskifting av ventilasjon Fryal/SLUS	309 666,25	500 000	500 000	0
19029	Oppgradering teknisk anlegg – Grettegutua barnehage	302 468,00	350 000	0	0
19030	Kjøp av tomt på klinikkområdet	2 854 538,00	2 850 000	0	0
	Sum Oppvekst:	11 740 383,92	15 770 000	18 500 000	329 767,68
	HELSE, OMSORG OG VELFERD				
15003	Hovlitunet	190 757 510,98	200 487 000	200 000 000	11 438 067,30
16007	Velferdsteknologi – trygghetspakke	130 570,16	500 000	500 000	1 007 473,69
16008	Varmesentral Lunden	89 028,25	150 000	850 000	0
16045	Omgjøring kontorer - NAV	115 862,96	0	2 000 000	235 979,54
17001	Forsterkning bolig – Fjordvegen 19	0	0	0	298 813,78
17005	Sanering av 13 leiligheter – Hovliområdet	174 000,00	174 000	0	1 185 468,34
17015	Bofellesskap - Breskebakke	21 385 844,82	22 376 000	23 900 000	783 301,07

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
18005	Sørhågåvegen bofellesskap	9 282 527,96	9 585 000	8 000 000	514 323,59
18023	Desinfiseringsmaskin	0	0	0	235 625,00
18024	Leilighet Hovlihagen Fjordv 12G, Andreassen	0	0	0	614 549,39
19011	Programvare (delmoduler til Gerica)	53 125,00	160 000	160 000	0
19012	Utvidelse uthus Fagerlundv 8	76 188,86	120 000	120 000	0
19028	Hovsbakken 23 – bruksendring	367 789,16	480 000	0	0
	Sum H.O.V.	222 432 448,15	234 032 000	235 530 000	16 313 601,70
	LOKALSAMFUNN OG STAB				
16009	Styringsenhet for driftsovervåking VA	60 855,20	90 000	0	310 758,47
16014	Ny renseløsning for Trevatn VV	128 196,08	750 000	1 000 000	16 160,00
16015	Grimebakken VV – nytt filteranlegg	12 655,88	13 000	250 000	0
16016	Nytt UV-anlegg – Vestsida VV	0	0	0	30 264,00
16023	VVA-investeringer - Fluberg næringsområde	37 278,50	750 000	2 000 000	500 543,79
17006	Renovering ledningsnett –Nordberg	2 632 897,93	2 625 000	0	3 822 362,05
17007	Renovering ledningsnett – Breskebakke	641 306,40	722 000	0	177 699,80
18006	Bjørnstad – Landåsbygda (avløp)	466 064,29	800 000	2 250 000	12 100,00
18007	Brenden – Landåsbygda (P2)	0	0	0	374 397,90
18008	Utskifting av kummer og ledningsnett	0	0	650 000	0

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
18009	Radiosystem RA + VV	0	0	600 000	0
19004	Brurudbakka (VA)	113 407,00	150 000	1 200 000	0
19005	Nordberg (inne på boligfeltet) VA	191 716,52	300 000	5 000 000	0
19013	Lindstadgutua/ Lykkekroken VA	824 419,27	900 000	1 000 000	0
19026	Nytt filter og membranlegg, Hov vannverk	1 499 288,89	1 500 000	0	0
19034	Vann og avløp til klinikkområdet	460 040,00	300 000	0	0
09018	Utgifter ved salg av landbruksarealer	2 870,00	0	0	28 260,00
12001	Nye dataservere og switchere	144 032,08	800 000	500 000	139 930,00
15014	Planarbeid/klargjøring av Grettejordet boligfelt	23 750,55	100 000	600 000	9 376,21
15018	Næringsområder	12 293,81	25 000	0	0
15019	Boligtomter	244 810,60	209 000	100 000	29 780,00
15020	Tilleggsarealer	21 170,00	1 000	0	0
15021	Fladsrudbygget/-tomta	0	250 000	0	255 368,03
16022	Trafikksikkerhetstiltak - Hov sentrum	0	150 000	0	52 935,12
16025	Brannvarsling - Rådhuset/NAV	363 365,98	350 000		58 782,05
16029	Klargjøring av museum – Oppistua	303 597,59	311 000	150 000	199 909,81
16033	Lagerbygg for bygg og vedlikeh. prosjektering	0	100 000	100 000	0
16036	Ny hjemmesideløsning	99 002,53	295 000	0	324 451,51

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
16037	Endre sonestruktur - IKT	600 722,21	630 000	500 000	0
16038	Beredskapssenter (brann og ambulanse)	786 675,63	1 096 000	700 000	21 686 150,58
16039	Stedsutvikling - Hov sentrum	210 738,37	1 180 000	1 000 000	99 744,13
16043	Utgifter ved salg av boliger	84 073,00	150 000	150 000	181 789,00
16049	Gang- og sykkelsti - Odnes	1 289 446,00	1 750 000	0	694 260,75
17010	Vegrekkverk – Gamlevegen Odnes	0	0	0	161 867,00
17011	Utfasing av oljefyrer – utredning	0	300 000	0	0
17018	Planarbeid parkeringsplass- Søndre Land idrettspark	0	10 000	0	82 033,00
18001	Inventar/utstyr - ny brannstasjon	189 511,94	220 000	0	1 779 970,84
18010	2 varebiler - vaktmestertjenesten	0	0	0	315 794,00
18011	Lastebilkrans - teknisk drift	0	0	0	270 056,00
18012	Frontkost – teknisk drift	0	0	0	144 413,75
18013	V-skjær (til snøbrøyting) – teknisk drift	0	0	0	150 000,00
18015	Asfaltering av grusveger	0	0	500 000	140 198,00
18017	Automatisk ringeanlegg - Landåsbygda kapell	0	0	0	237 298,15
18018	Turstier (kart og skilting)	0	0	100 000	0
18019	Digitalisering – dataprogrammer mm	25 000,00	766 000	500 000	233 283,50
18021	Opprusting og forbedring – Sentrumsvegen Hov	360 134,01	360 000	0	2 131 871,00

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
18022	Oppgradering tekniske installasjoner – kultursalen	0	0	0	599 134,00
18026	Fliskutter - kommuneskogen	0	0	0	139 000,00
18027	Tilhenger - teknisk drift	0	0	0	103 537,50
18028	Planarbeid av næringsområde til biovarmeanlegg – Hov	113 243,00	100 000	0	84 788,25
18029	Planarbeid av boligfelt – Klinkenbergtoppen	122 260,91	280 000	0	54 680,22
19014	Feier-bil	315 614,90	316 000	400 000	0
19015	Sanitæranlegg Kråkvika + roanlegg, utredning	0	100 000	100 000	0
19016	Digitalisering av eiendomsarkivet	0	300 000	300 000	0
19019	Nytt vegkryss Sentrumsv/Stasjonsv	33 097,51	100 000	50 000	0
19020	Kirkebygg, universell utforming	0	0	200 000	0
19021	Fluberg kirke, automatisk ringeanlegg	0	0	300 000	0
19022	Hov kirke, nytt sikringsskap	0	0	120 000	0
19025	Snøscooter	125 000,00	110 000	0	0
19027	Utbedring råteskater – Skute kirke	129 326,25	120 000	0	0
19031	Kjøp av aktivitetsbygget på klinikkområdet	3 997 998,00	4 000 000	0	0
19032	Samleveg til klinikkområdet	342 111,40	150 000	0	0
19033	Lydstyring kultursal	128 326,00	120 000	0	0
	Tilskudd til fellesrådet – traktor Fluberg kirke	300 000,00	300 000	0	0

Nr	Betegnelse	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
	Sum lokalsamfunn og stab	17 436 298,23	23 949 000	20 320 000	35 632 948,41
	SUM INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER	251 609 130,30	273 751 000	274 350 000	52 276 317,79

Balanse

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER			
Anleggsmidler		1 684 101 881,08	1 425 973 170,80
Herav:			
<i>Faste eiendommer og anlegg</i>	4	741 339 458,00	525 300 373,00
<i>Utstyr, maskiner og transportmidler</i>	4	26 345 949,00	26 095 029,00
<i>Utlån</i>		22 353 436,99	13 135 718,54
<i>Konserninterne langsiktige fordringer</i>		0	0
<i>Aksjer og andeler</i>	5	26 787 074,00	24 827 632,00
<i>Pensjonsmidler</i>	3	867 275 963,09	836 614 418,26
Omløpsmidler		461 674 383,20	428 370 059,80
Herav:			
<i>Kortsiktige fordringer</i>	20	137 530 724,32	61 383 358,13
<i>Konserninterne kortsiktige fordringer</i>		0	0
<i>Premieavvik</i>	3	18 297 261,41	12 318 640,17
<i>Aksjer og andeler</i>	11	54 751 339,00	43 210 000,00
<i>Sertifikater</i>	11	13 302 670,00	13 089 839,00
<i>Obligasjoner</i>	11	155 392 651,95	132 849 902,95
<i>Derivater</i>		0	0
<i>Kasse, postgiro, bankinnskudd</i>		82 399 736,52	165 518 319,55
SUM EIENDELER		2 145 776 264,28	1 854 343 230,60
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		498 887 745,50	405 505 011,86
Herav:			
<i>Disposisjonsfond</i>	12	66 853 722,34	79 599 271,01
<i>Bundne driftsfond</i>	12	20 236 678,40	19 653 721,53
<i>Ubundne investeringsfond</i>	12	161 039 298,07	157 998 740,07
<i>Bundne investeringsfond</i>	12	892 591,66	1 015 151,66
<i>Regnskapsmessig mindreforbruk</i>		191 846,75	0
<i>Regnskapsmessig merforbruk</i>	13+15	0	-6 309 820,67
<i>Udisponert i inv.regnskap</i>	13	0	0

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
<i>Udekket i inv.regnskap</i>		0	0
<i>Kapitalkonto</i>	15	253 293 190,05	157 167 530,03
<i>Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)</i>	13	-3 619 581,77	-3 619 581,77
<i>Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv)</i>		0	0
Langsiktig gjeld		1 532 367 662,46	1 349 929 554,60
Herav:			
<i>Pensjonsforpliktelser</i>	3	987 520 366,46	947 620 301,60
<i>Ihendehaverobligasjonslån</i>		0	0
<i>Sertifikatlån</i>		0	0
<i>Andre lån</i>	6	544 847 296,00	402 309 253,00
<i>Konsernintern langsiktig gjeld</i>		0	0
Kortsiktig gjeld		114 520 856,32	98 908 664,14
Herav:			
<i>Kassekredittlån</i>		0	0
<i>Annen kortsiktig gjeld</i>		114 520 856,32	98 827 051,07
<i>Derivater</i>		0	0
<i>Konsernintern kortsiktig gjeld</i>		0	0
<i>Premieavvik</i>	3	0	81 613,07
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 145 776 264,28	1 854 343 230,60
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		105 636 885,70	83 408 346,10
Herav:			
<i>Ubrukte lånemidler</i>		101 558 971,43	81 123 913,83
<i>Ubrukte konserninterne lånemidler</i>		0	0
<i>Andre memoriakonti</i>		4 077 914,27	2 284 432,27
<i>Motkonto til memoriakontiene</i>		-105 636 885,70	-83 408 346,10

Økonomisk oversikt drift

	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		17 732 629,33	18 035 503	18 035 503	18 084 530,36
Andre salgs- og leieinntekter	18	51 441 810,03	50 101 961	50 001 961	48 196 347,30
Overføringer med krav til motytelse		75 513 090,87	61 301 583	68 301 583	83 156 663,06
Rammetilskudd		210 471 801,00	207 231 000	207 231 000	204 147 679,00
Andre statlige overføringer		77 969 131,00	74 058 000	67 058 000	79 759 993,00
Andre overføringer		1 356 851,00	0	0	1 856 774,53
Skatt på inntekt og formue		123 932 675,08	121 000 000	121 000 000	118 346 067,52
Eiendomsskatt		0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter		293 185,00	0	0	148 409,00
Sum driftsinntekter		558 711 173,31	531 728 047	531 628 047	553 696 463,77
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	2	312 223 715,17	275 519 245	271 369 185	304 872 843,94
Sosiale utgifter	3	78 364 882,28	85 097 521	72 547 581	73 892 658,12
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		71 396 729,47	55 152 631	54 353 232	65 418 873,89
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		72 835 433,78	67 112 476	67 035 476	65 457 692,72
Overføringer		26 405 050,64	23 659 996	28 676 260	23 337 005,29
Avskrivninger	4	23 534 084,00	25 000 000	25 000 000	22 235 864,00
Fordeelte utgifter		-1 369 331,47	0	0	-960 318,47
Sum driftsutgifter		583 390 563,87	531 541 869	518 981 734	554 254 619,49
Brutto driftsresultat		-24 679 390,56	186 178	12 646 313	-558 155,72
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte	11	7 810 837,32	4 405 000	4 405 000	5 822 989,63
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	11	15 603 292,67	2 500 000	2 500 000	1 116 291,89
Mottatte avdrag på utlån		128 360,93	0	0	88 843,00
Sum eksterne finansinntekter		23 542 490,92	6 905 000	6 905 000	7 028 124,52
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger	6	7 560 853,83	15 750 000	15 750 000	6 620 043,31
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	11	13 943,67	0	0	4 544 087,34

	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Avdrag på lån	8	20 230 392,00	24 000 000,00	24 000 000,00	24 929 996,00
Utlån		180 160,24	100 000,00	100 000,00	46 462,86
Sum eksterne finansutgifter		27 985 349,74	39 850 000,00	39 850 000,00	36 140 589,51
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-4 442 858,82	-32 945 000,00	-32 945 000,00	-29 112 464,99
Motpost avskrivninger	4	23 534 084,00	25 000 000,00	25 000 000,00	22 235 864,00
Netto driftsresultat		-5 588 165,38	-7 758 822,00	4 701 313,00	-7 434 756,71
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond		18 849 820,67	-18 849 820,67	0	-119 817,00
Bruk av bundne fond		2 598 128,76	-1 338 822,00	-1 418 687,00	-4 962 635,67
Sum bruk av avsetninger	12	21 447 949,43	-20 188 642,67	-1 418 687,00	-5 082 452,67
Overført til investeringsregnskapet		0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		6 309 820,67	6 309 820,67	0	0
Avsatt til disposisjonsfond		6 104 272,00	6 000 000,00	6 000 000,00	0
Avsatt til bundne fond		3 253 844,63	120 000,00	120 000,00	3 957 516,63
Sum avsetninger	12	15 667 937,30	12 429 820,67	6 120 000,00	3 957 516,63
Regnskapsmessig merforbruk	14	0	0	0	-6 309 820,67
Regnskapsmessig mindreforbruk		191 846,75	0	0	0

Økonomisk oversikt investering

	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Inntekter					
Salg av driftsmidler og fast eiendom		5 724 724,01	5 300 000	500 000	2 375 182,58
Andre salgsinntekter		0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse		164 481,12	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift		46 255 173,67	50 000 000	69 000 000	7 869 709,49
Statlige overføringer	17	71 116 807,00	81 882 000	4 356 000	5 298 500,00
Andre overføringer		0	0	0	561 028,00
Renteinntekter og utbytte		0	0	0	0
Sum inntekter		123 261 185,80	137 182 000	73 856 000	16 104 420,07
Utgifter					
Lønnsutgifter		1 752 260,37	810 000	1 600 000	1 916 385,90
Sosiale utgifter		476 172,09	400 000	600 000	517 598,64
Kjøp av varer og tj. som inngår i tj.produksjon		200 122 933,89	269 332 000	269 550 000	41 963 765,80
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		127 218,28	209 000	100 000	8 857,96
Overføringer		46 600 173,67	300 000	0	7 869 709,49
Renteutgifter og omkostninger		2 530 372,00	2 700 000	2 500 000	1 591 667,00
Fordelte utgifter		0	0	0	0
Sum utgifter	16	251 609 130,30	273 751 000	274 350 000	53 867 984,79
Finansstransaksjoner					
Avdrag på lån	8	931 565,00	600 000	600 000	1 286 774,15
Utlån		10 601 256,60	12 070 000	10 000 000	3 096 540,83
Kjøp av aksjer og andeler	5	1 959 442,00	1 960 000	2 300 000	2 201 593,00
Dekning av tidligere års udekket		0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	12	5 000 000,00	5 000 000	2 400 000	1 892 255,00
Avsatt til bundne investeringsfond	12	418 940,00	0	0	970 906,19
Sum finansieringstransaksjoner		18 911 203,60	19 630 000	15 300 000	9 448 069,17
Finansieringsbehov		147 259 148,10	156 199 000	215 794 000	47 211 633,89

	Note	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (end)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Dekket slik:					
Bruk av lån	8	143 264 942,40	152 627 500	212 894 000	43 532 848,60
Salg av aksjer og andeler		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	8	1 420 504,70	1 070 000	600 000	1 270 862,41
Overført fra driftsbudsjettet		0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	12	0	0	0	153 530,00
Bruk av bundne driftsfond	12	72 759,00	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	12	1 959 442,00	1 960 000	2 300 000	2 201 593,00
Bruk av bundne investeringsfond	12	541 500,00	541 500	0	52 799,88
Sum finansiering		147 259 148,10	156 199 000	215 794 000	47 211 633,89
Udekket/udisponert		0	0	0	0

3. Beskrivelse av regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens og fylkeskommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke. Alle utgifter, utbetaling, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året, ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler. Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensninger mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostninger i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen. Ved lånefinansiering av investeringer er renteutgiftene på de vesentligste prosjektene lagt til anskaffelseskost i samsvar med løsning i KRS nr.2.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet / likviditetslån jf KL § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi. Utestående fordringer er vurdert til pålydende. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet /tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning. Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående, er nedskrevet til virkelig verdi i balansen. Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelder oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3, februar 2014.

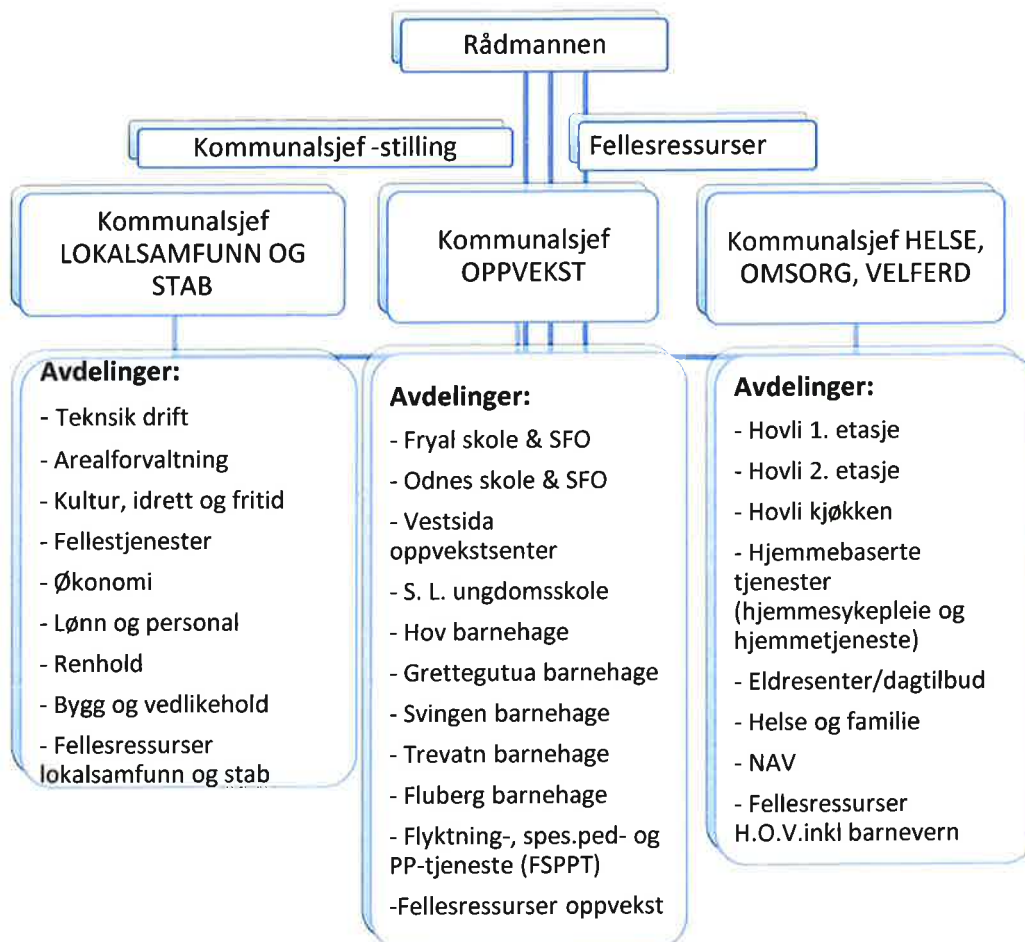
Mva-plikt og momskompensasjon

Kommunen følger reglene merverdiavgiftsloven for de tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen momskompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

4. Organisering av kommunens virksomhet

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder, og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet som er vedtatt av kommunestyret. Rådmannens ledergruppe består av rådmannen og fire kommunalsjefer.

Avdelingslederne er ansvarlig for sine avdelinger innenfor de fullmakter som er delegert fra rådmannen. Det innebærer at avdelingslederne har myndighet til å sikre enhetenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personmessige og organisatoriske forhold.

Kommunen har organisert deler av virksomheten via interkommunale selskaper og – samarbeid, og også ved kjøp fra andre.

Tjenester som løses i egne selskaper (interkommunale selskap og - samarbeid):

Oppgaver lagt til interkommunale selskaper (IKS):

- Horisont IKS
- Gjøvikregionen Helse- og Miljøtilsyn IKS
- Innlandet Revisjon IKS
- Krisesenteret i Gjøvik IKS
- Støttesenter mot Incest og Seksuelle Overgrep IKS

Oppgaver lagt til interkommunalt samarbeid (etter §27 og §28):

- Legevakt (vertskommune Gjøvik)
- Anskaffelser (vertskommune Gjøvik)
- Tilsynsføring for fosterhjem (vertskommune Gjøvik)
- Barnevern (vertskommune Gjøvik)
- Skatteoppkrever og innfordring (vertskommune Vestre Toten)
- Rus og psykiatri (vertskommune Søndre Land)
- Arkiv (vertskommune Oppland fylkeskommune)

Tjenester løst av andre:

- Landåsbygda montessoriskole SA
- Landåsbygda montessoribarnehage SA
- Minstemann barnehage DA

5. Noter

Note 1 – Arbeidskapital

Del 1 Bevilgningsregnskapet

Anskaffelse av midler:	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	-558 711 173,31	-553 696 463,77
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	-123 261 185,80	-16 104 420,07
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	-168 227 938,02	-51 831 835,53
Sum anskaffelse av midler	-850 200 297,13	-621 632 719,37
Anvendelse av midler:		
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	559 856 479,87	532 018 755,49
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	249 078 758,30	52 276 317,79
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	44 007 985,34	44 317 164,49
Sum anvendelse av midler	852 943 223,51	628 612 237,77
Anskaffelse - anvendelse av midler	-2 742 926,38	6 979 518,40
Endring i ubrukte lånemidler	-20 435 057,60	-66 467 151,40
Endring i arbeidskapital	-17 692 131,22	-59 487 633,00

Del 2 Balansen

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Omløpsmidler:		
Endring betalingsmidler	-83 118 583,03	59 401 728,55
Endring ihendehaveobl og sertifikater	22 755 580,00	10 910 966,00
Endring kortsiktige fordringer	76 147 366,19	4 620 450,17
Endring premieavvik	5 978 621,24	3 925 698,34
Endring aksjer og andeler	11 541 339,00	-14 845 122,00
Endring omløpsmidler	33 304 323,40	64 013 721,06
Kortsiktig gjeld:		
Endring kassekredittlån	0,00	0,00
Endring annen kortsiktig gjeld	-15 612 192,18	-4 526 088,06
Premieavvik	0,00	0,00
Endring arbeidskapital	17 692 131,22	59 487 633,00

Note 2 – Ytelser til ledende personer og revisor

Ytelser til ledende personer	2019	2018	2017	2016
Administrasjonssjef	1 104 113	1 069 200	1 044 856	939 152
Ordfører	1 051 232	902 969	878 867	857 235

Ordførerskiftet høsten 2019 utløste lønn for både gammel og ny ordfører i en periode.

Godtgjørelse til revisor	2019	2018	2017	2016
Totale kostnader til revisjon	626 326	766 443	532 020	704 680
Herav:				
Revisjon	576 496	726 423	505 500	667 060
Rådgivning og andre tjenester	49 830	40 020	26 520	37 620

Kommunens revisor er Innlandet Revisjon IKS. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

Note 3 - Pensjoner

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Søndre Land kommune har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte. Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon. Pensjonene samordnes med utbetaling fra folketrygden i de tilfeller der regelverket krever det.

Finansiering av AFP

Søndre Land kommune har valgt 50 % utjevning og 50 % selvrisiko for AFP 62-64 år. Når det gjelder finansiering av AFP 65-66 er alle kommuner forpliktet av hovedtariffavtalen til å ha 100 % utjevning.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til framtidig premiebetaling. Premiefondet framgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

Premiefond i KLP	Regnskap 2019
Innestående premiefond i livselskap til dekning av kommende pensjonspremier	6 672 192
Bruk i årets regnskap	6 594 855
Gjenstående premiefond	77 337

Regnskapsføring av pensjon

Driftsregnskapet skal belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. I Søndre Land kommune tilbakeføres premieavviket igjen neste år i sin helhet (1 års amortisering).

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år. Regnskapsføringen av premieavviket og amortiseringen av premieavviket har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2019.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Beregningsforutsetninger	KLP	SPK
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig pensjonsregulering	2,20 %	-
Forventet avkastning	4,50 %	4,00 %
Amortiseringstid (år)	1	1

Pensjonsmidler KLP	Regnskap 2019	Pensjonsforpliktelser KLP	Regnskap 2019
Pensjonsmidler pr 01.01.	784 626 078	Pensjonsforpliktelser pr 01.01.	863 151 924
Årets forventede avkastning	34 615 946	Året pensjonsopptjening	29 732 820
Årets premieinnbetaling eks adm.utg.	46 234 019	Renteutgifter av påløpte pensjonsforpliktelse	35 471 686
Årets utbetaling av pensjon	-32 126 843	Utbetalte pensjoner	-32 126 843
Estimatavvik	-22 436 423	Estimatavvik	9 970 844
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.	810 912 777	Brutto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	906 200 431
		Netto arbeidsgiveravgift mellom pensjonsmidler og –forpliktelser	10 100 491
		Samlet pensjonsforpliktelse inkludert netto arbeidsgiveravgift	105 388 145

Pensjonsmidler SPK	Regnskap 2019	Pensjonsforpliktelser SPK	Regnskap 2019
Pensjonsmidler pr 01.01.	51 988 340	Pensjonsforpliktelser pr 01.01.	73 829 478
Årets forventede avkastning	2 066 354	Året pensjonsopptjening	3 910 106
Korrigert for adm.kostnader	-140 597	Renteutgifter av påløpte pensjonsforpliktelse	2 534 058
Årets utbetaling av pensjon	5 416 584	Estimatavvik	-10 478 033
Estimatavvik	-2 967 495		
Brutto pensjonsmidler pr 31.12.	56 363 186	Brutto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	69 795 608
		Netto arbeidsgiveravgift mellom pensjonsmidler og –forpliktelser	1 423 837
		Samlet pensjonsforpliktelse inkludert netto arbeidsgiveravgift	14 856 258

Premieavvikets påvirkning på driftsregnskapet KLP	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Innbetalt premie	48 188 154	43 191 803
Netto pensjonskostnad	30 588 560	29 577 181
Årets positive premieavvik (inntektsført)	-15 645 459	-11 138 011
Årets andel av tidligere års positive premieavvik (utgiftsført)	11 138 011	7 423 946
Netto arbeidsgiveravgift på årets og tidligere års premieavvik	-477 789	-368 420

Premieavvikets påvirkning på driftsregnskapet SPK	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Innbetalt premie	5 416 584	5 083 333
Netto pensjonskostnad	4 377 810	5 013 774
Årets negative premieavvik (utgiftsført)	-	73 791
Årets positive premieavvik (inntektsført)	-898 177	-
Årets andel av tidligere års positive premieavvik (utgiftsført)	-	164 609
Årets andel av tidligere års negative premieavvik (inntektsført)	-73 791	-
Netto arbeidsgiveravgift på årets og tidligere års premieavvik	-103 029	-

Premieavvikets påvirkning på driftsregnskapet samlet	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Sum netto påvirkning premieavvik i forhold til netto driftsresultat samlet for KLP og SPK	(6 060 234)	(5 141 838)
Premieavvik i % av kortsiktig gjeld	-6,73 %	-3,89 %

Gjenstående premieavvik som vil påvirke neste års regnskap samlet for KLP og SPK	Regnskap 2019
Gjenstående positivt premieavvik som skal utgiftsføres neste år	18 297 261
I % av omløpsmidler	3,96 %

Medlemsoversikt KLP	01.01.2019	01.01.2018
Antall aktive medlemmer	719	727
Antall oppsatte	896	846
Antall pensjoner	574	541
Gj.snittlig pensjonsgrunnlag, aktive	323 380	315 447
Gj.snittlig alder, aktive	43,93	44,37
Gj.snittlig tjenestetid, aktive	11,83	12,08

Medlemsoversikt SPK	31.12.2019	31.12.2018
Antall innmeldte	75	76
Herav nye i år	2	1
Utmeldte i år	3	8

Note 4 – Anleggsmidler

Bokført verdi pr. 31.12. (tall i hele tusen)	IT-utstyr, kontormaskiner	Anleggs- maskiner mv	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv	Tomte- områder	SUM
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.	9 285	37 697	121 434	407 736	233 697	32 693	842 541
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	0	-111	0	-1 610	0	0	-1 721
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 01.01.	-5 719	-15 394	-78 983	-126 806	-62 553	0	-289 424
Bokført verdi 01.01.	3 566	22 191	42 482	279 320	171 144	32 693	551 395
Tilgang i året	922	2 380	6 498	42 697	195 729	3 361	251 587
Avgang i året	0	0	0	-9 656	-1 210	-380	-11 246
Delsalg i året	0	0	0	0	0	-517	-517
Årets ordinære avskrivninger	-1 367	-3 369	-3 725	-10 322	-4 751	0	-23 534
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Bokført verdi 31.12.	3 121	21 202	45 255	302 039	360 912	35 157	767 685
<i>Økonomisk levetid</i>	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år	<i>Ingen avskr</i>	

Anskaffelseskost pr 31.12. (tall i hele tusen)	IT-utstyr, kontormaskiner	Anleggs- maskiner mv	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv	Tomte- områder	SUM
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.	9 285	37 697	121 424	407 736	233 697	32 693	842 541
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	0	-111	0	-1 610	0	0	-1 721
Tilgang i året	922	2 380	6 498	42 697	195 729	3 361	251 587
Avgang i året	0	0	0	-9 656	-1 210	-380	-11 246
Delsalg i året	0	0	0	0	0	-517	-517
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulert anskaffelseskost pr. 31.12.	10 207	39 966	127 932	439 167	428 216	35 157	1 080 644
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 31.12.	-7 085	-18 764	-82 677	-137 128	-67 304	0	-312 958
Bokført verdi 31.12.	3 121	21 202	45 255	302 039	360 912	35 157	767 685

Endringer i anleggsmidler som påvirker kapitalkonto pr 31.12.	5 ÅR	10 ÅR	20 ÅR	40 ÅR	50 ÅR	Tomter mm	Sum
Kostpris v/tilgang i året	922	2 380	6 498	42 697	195 729	3 361	251 587
Salgssum v/avgang i året	0	-15	0	-4 006	-1 029	-773	-5 820
Delsalg i året	0	0	0	0	0	-593	-593
Årets ordinære avskrivninger	-1 367	-3 369	-3 725	-10 322	-4 751	0	-23 534
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0
Sum endring kapitalkonto	-445	-1 005	2 773	28 369	189 952	2 588	222 233
Avgang i året (bokført verdi)	0	0	0	-9 656	-1 210	-897	-11 763
Salgssum v/salg	0	-15	0	-4 006	-1 026	-773	-5 820
Negativt verdiavvik v/salg	0	0	0	0	216	297	513
Positivt verdiavvik v/salg	0	-15	0	-3 711	0	-173	-3 900

Note 5 – Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Evt markeds-verdi	Balanseført verdi 31.12.2019	Balanseført verdi 31.12.2018
KLP (egenkapitalinnskudd)			25 393 940	23 434 498
Innlandet Revisjon IKS	3,16 %		68 800	68 800
Randsfjordmuseene AS	15,50 %		15 500	15 500
Lillehammer Produkter AS	<1 %		500	500
Totenprodukter AS	15,68 %		271 500	271 500
SØLVE AS	100 %		100 000	100 000
AS Valdresbanen	<1 %		3 000	3 000
Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS	50 %		150 000	150 000
Kompetanse, universitets- og forskningsfondet i Innlandet AS	1,58 %		783 834	783 834
	Sum		26 787 074	24 827 632

Note 6 – Langsiktig gjeld

Kommunens samlede lånegjeld	Regnskap 2019	Regnskap 2018	G.værende løpetid (gj.snitt) år
Samlet lånegjeld	544 847 296	402 309 253	12,8
-herav fastrentelån	307 791 669	141 216 050	
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (år)	2,13	1,49	
Gjennomsnittlig rentesats (nominell)	1,95 %	1,83 %	
Gjennomsnittlig rentesats (effektiv)	1,97 %	1,84 %	

Kommunalbanken:			
Samlet lånegjeld	269 984 600	283 320 300	17,8
-herav fastrentelån	148 265 000	127 500 000	
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (år)	1,18	1,59	
Gjennomsnittlig rentesats (nominell)	1,88 %	1,83 %	
Gjennomsnittlig rentesats (effektiv)	1,89 %	1,84 %	
Husbanken:			
Samlet lånegjeld	35 836 027	28 432 285	5,6
-herav fastrentelån	0	6 809 382	
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (år)	0,04	0,17	
Gjennomsnittlig rentesats (nominell)	2,48 %	1,16 %	
Gjennomsnittlig rentesats (effektiv)	2,50 %	1,17 %	
Nordea (sertifikatlån):			
Samlet lånegjeld	68 000 000	71 000 000	0,1
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (år)	0,25	0	
Gjennomsnittlig rentesats (nominell)	2,11 %	1,44 %	
Gjennomsnittlig rentesats (effektiv)	2,12 %	1,45 %	
KLP Kommunekreditt:			
Samlet lånegjeld	171 026 669	19 556 668	18,0
-herav fastrentelån	159 526 669	6 906 668	
Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (år)	4	1	
Gjennomsnittlig rentesats (nominell)	2,11 %	2,02 %	
Gjennomsnittlig rentesats (effektiv)	2,13 %	2,04 %	

Note 7 – Rentesikring

Bank	Beløp	Rentesats	Utløpsdato	Sikringsmetode
Kommunalbanken	26 500 000	2,36 %	01.02.2026	Fastrente
Kommunalbanken	100 000 000	1,91 %	01.03.2021	Fastrente
KLP Kommunekreditt	49 166 667	2,09 %	17.06.2024	Fastrente
KLP Kommunekreditt	52 000 000	2,09 %	17.06.2024	Fastrente
KLP Kommunekreditt	51 700 000	2,48 %	15.11.2024	Fastrente
KLP Kommunekreditt	6 660 002	2,16 %	09.12.2021	Fastrente
Kommunalbanken	7 500 000	2,21 %	31.12.2024	Swap
Kommunalbanken	7 500 000	3,75 %	30.09.2020	Swap
Kommunalbanken	6 765 000	2,72 %	28.06.2024	Swap

Refinansieringsrisiko

Av kommunens samlede lånegjeld utgjør sertifikatlån i Nordea totalt kr 68 000.000.

Disse lånene refinansieres løpende, da de forfaller i sin helhet ved hvert forfall, som er 4 ganger årlig.

Note 8 – Avdrag på lån

Del 1

Kommunen betaler mer enn lovens krav til minste avdrag ut fra følgende beregninger:

Avskrivninger 2019 / IB anleggsmidler uten tomter 2019 x langsiktig gjeld pr 01.01.19:

Kr 23.535.084 / 518.702.852 x 380.837.847 = kr 17.279.740

Avdrag	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (endelig)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Betalt avdrag driftsregnskap	20 230 382	24 000 000	24 000 000	24 979 996
Beregnet minste lovlige avdrag	-17 279 740	*	*	-13 852 274
Differanse	2 950 642			11 127 722

*Budsjett er satt opp ut fra forventede avdrag på låneporteføljen.

Del 2

Mottatte avdrag på videreutlån og forskutteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld, avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond).

Avdrag	Regnskap 2019	Budsjett 2019 (endelig)	Budsjett 2019 (oppr)	Regnskap 2018
Betalte avdrag lån utlån i investering	931 565	653 000	1 200 000	1 286 774
Mottatte avdrag fra videreutlån og forskutteringer	-1 350 504	-1 000 000	-600 000	-1 270 862
Avsatte midler på bundet investeringsfond	418 940	-	-	-

Del 3

Avdrag	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Saldo utlånt	19 805 463	12 624 712
Memoriakonti ubrukte lånemidler knyttet til utlån	12 459 721	10 990 978
Bundet investeringsfond utlån	0	0
Sum	32 265 184	23 615 690
Langsiktig lånegjeld knyttet til videreutlån og forskutteringer	-30 539 841	-21 471 406
Differanse	1 725 343	2 144 284

Dersom differansen er negativ, har kommunen betalt for lite i avdrag. Kommunen betaler derfor mer enn lovens krav til minste avdrag.

Note 9 – Garantiansvar

Garanti gitt til	Opprinnelig garanti	Garantibeløp pr 31.12	Garantien utløper
Horisont Miljøpark IKS		8 369 876	
Sum garantier		8 369 876	

Note 10 – Andre vesentlige forpliktelser

Søndre Land kommune har i samarbeid med Nordre Land kommune og Gjøvik kommune søkt om Nkom midler og tilskudd fra fylkeskommunen til utbygging av bredbånd i områder med lav dekning. Kommunene er i 2018 samlet innvilget et tilskudd på kr 12.700.000.

Tilskuddet fra fylkeskommunen gjenspeiler at det kommunale bidraget fra Søndre Land kommune er kr 3.000.000. Det er pr. 31.12.19 ikke utbetalt noe av det kommunale bidraget.

I 2019 mottok Søndre Land kommune sammen med Gjøvik kommune et nytt tilsagn på kr 8.141.547. Forpliktelsen for Søndre Land kommune er her på kr 2.631.460.

Note 11 – Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Søndre Land kommune har et finansreglement som definerer hvilke plasseringsmuligheter som er aktuelle for kommunens langsiktige plasseringer. Dette er angitt i maks, min og normal, som i tabellen under.

	Maksimal	Minimal	Normal
Bankinnskudd/pengemarkedsfond	85 %	15 %	20 %
Obligasjoner – lav kredittrisiko	75 %	20 %	40 %
Obligasjoner - høyrente	15 %	0 %	10 %
Sum rentebærende midler	100 %	55 %	70 %
Garanterte produkter	20 %	0 %	0 %
Eiendom	10 %	0 %	0 %
Alternative investeringsprodukter/hedgefond	10 %	0 %	0 %
Sum eiendom/alternative investeringsprod	20 %	10 %	10 %
- Norske aksjer/fond	10 %	0 %	8 %
- Utenlandske aksjer/fond	20 %	0 %	12 %
Sum aksjer/aksjefond	25 %	0 %	20 %

Beholdning og resultat	Kostpris	Markedsverdi	Andel	Resultat
Bankinnskudd	38 360 858	38 360 858	14,7 %	710 921
Pengemarked	10 000 000	13 302 670	5,1 %	212 831
Obligasjoner – lav kredittrisiko	106 657 982	124 472 780	47,5 %	4 963 601
Obligasjoner - høyrente	30 237 500	30 919 875	11,8 %	2 256 494
Eiendom	5 000 000	5 000 000	1,9 %	0
Norske aksjefond	9 128 683	20 377 767	7,8 %	4 658 689
Utenlandske aksjefond	14 783 242	29 373 569	11,2 %	6 882 650
Totalt	214 168 265	261 807 519	100,00 %	19 685 185

Markedsverdi skal normalt være lik bokført verdi fordi regelverket krever at finansielle omløps-midler skal bokføres til markedsverdi. Dersom markedsverdien har endret seg i perioden 31.12. til 15.02. vises endringen som forskjell mellom markedsverdi og bokført verdi. Dette forholdet blir eventuelt bokført i neste års regnskap hvis endringen blir stående.

Bokført verdi viser verdien av beholdningen og hva man kan forvente å motta ved et salg.

Årets resultatførte verdiendring er forskjellen mellom IB og bokført verdi pr 01.01. i regnskapsåret og UB bokført verdi pr 31.12. Dette beløpet er ført i driftsregnskapet med resultatvirkning.

Anskaffelseskost viser hva det ble betalt for omløpsmiddelet da det ble kjøpt. Forskjellen mellom anskaffelseskost og markedsverdi viser den urealiserte avkastning kommunen har oppnådd hittil på plasseringen.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Valutarisiko	Valutarisiko representerer risikoen for tap pga. kurssvingninger i valutamarkedet.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Note 12 – Avsetning og bruk av fond

	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond i drifts- regnskapet	Bruk av fond i inv.- regnskapet	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond	79 599 271	6 104 272	18 849 821	0	66 853 722
Bundne driftsfond	19 653 722	3 253 845	2 598 129	72 759	20 236 678
Ubundne investeringsfond	157 998 740	5 000 000	-	1 959 442	161 039 298
Bundne investeringsfond	1 015 152	418 940	-	541 500	892 592
	258 266 884	14 777 057	21 447 949	2 573 701	249 022 290

Bundne fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
<i>Bundne driftsfond</i>				
Selvkostfond	3 861 844	3 861 844	432 181	160 759
Øremerkede tilskudd	4 661 042	4 661 042	1 413 611	1 797 219
Næringsfond/kraftfond/DA- midler	7 344 345	7 344 345	1 319 148	378 812
Gavefond	3 786 492	3 786 492	88 905	334 098
Sum	19 653 722	19 653 722	3 253 845	2 670 888
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Øremerkede tilskudd	585 745	0	541 500	44 245
Gavefond	429 406	0	0	429 406
Ekstraordinær nedbetaling av lån	0	418 940	0	418 940
Sum	1 015 152	418 940	541 500	892 591

Frie fond	Beholdning 01.01.	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.
Disposisjonsfond				
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	79 599 271	6 029 410	18 849 821	66 778 860
Bruk og avsetning foretatt av underordnet organ	0	74 862	0	74 862
	79 599 271	6 104 272	18 849 821	66 853 722
Ubundne investeringsfond				
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	157 998 740	5 000 000	1 959 442	161 039 298
Bruk og avsetning foretatt av underordnet organ	0	0	0	0

Overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet	Beholdning 01.01.	Budsjett (end) 2019	Budsjett (oppr) 2019	Beholdning 31.12.
Overføring vedtatt av kommunestyret	0	0	0	0
Overføring foretatt av underordnet organ	0	0	0	0
	0	0	0	0

Vesentlige frie avsetninger:

Av frie inntekter er det avsatt 1 mill til disposisjonsfond, 5 mill på fond for inflasjonsjustering og 5 mill på ubundet investeringsfond.

Note 13 – Endring regnskapsprinsipper

Som en følge av endringer i forskrift om årsregnskap og årsberetning, er virkning av endringer i regnskapsprinsipper i 2007 og tidligere, som er regnskapsført mot likviditetsreserven, ført over til egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipper. Endringer gjort etter 2007 er ført direkte mot kontoer for endring av regnskapsprinsipper.

Konto for endring av regnskapsprinsipper består pr 31.12.2019 av følgende poster:

	År	Utgift	Inntekt
Utbetalte feriepenger	1993	10 069 573	
Feriepenger til landbrukskontoret ved overtakelse	1994	102 964	
Påløpte renter	2001	983 953	
Kompensasjon for mva	2001	0	540 908
Tilskudd til ressurskrevende brukere	2008		6 996 000
Sum bokført mot endring av regnskapsprinsipp		0	3 619 582

Dette framkommer i balansen på følgende kontoer	31.12.2019	31.12.2018
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	3 619 582	3 619 582

Note 14 – Regnskapsmessig merforbruk

Regnskapsmessig merforbruk skal dekkes inn i det år regnskapet legges fram eller i påfølgende år. I særskilte tilfeller kan merforbruket dekkes inn over ytterligere to år og, etter godkjenning fra fylkesmannen, over inntil 10 år.

Regnskapsår	31.12.2019	01.01.2019
2016	0	0
2017	0	0
2018	6 309 820,67	0
2019	0	6 309 820,67
	6 309 820,67	6 309 820,67

Note 15 - Kapitalkonto

		01.01.2019 Balanse (kapital)	157 167 530,03
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	11 796 416,00	Aktivering av fast eiendom og anlegg	248 318 731,00
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	18 650 210,00	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	3 301 775,00
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	1,00	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler		Kjøp av aksjer og andeler	1 959 442,00
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	4 883 874,00	Oppskrivning av aksjer og andeler	
Salg av aksjer og andeler		Utlån formidlings-/startlån	8 531 256,60
Nedskrivning av aksjer og andeler		Utlån sosial lån	180 160,24
Avdrag på formidlings-/startlån	1 350 504,70	Utlån egne midler	70 000,00
Avdrag på sosial lån	128 360,93		2 000 000,00
Avdrag på utlånte egne midler	70 000,00	Oppskrivning utlån	
Avskrivning sosial utlån	14 832,76	Avdrag på eksterne lån	21 161 957,00
Avskrevet andre utlån		Urealisert kursgevinst utenlandslån	
Bruk av midler fra eksterne lån	143 264 942,40	UB Pensjonsmidler (netto)	30 661 544,83
Urealisert kurstap utenlandslån		Estimataavvik pensjonmidler	
UB Pensjonsforpliktelse (netto)	39 014 637,67		
Aga pensjonsforpliktelse	885 427,19	Reversering nedskrivning av fast eiendom	
		Reversering nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	
31.12.2017 Balanse (kapital)	253 293 190,05		

Note 16 – Investeringsoversikt - flerårige prosjekter

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Hovlitunet	2013	120 000	200 000	Anbudsprosessen tok lang tid, og byggestart ble i desember 2018. Byggingen er planlagt i perioden 2018 – 2021, med en forventet brutto investering på 491 mill.
	2014	220 000	500 000	
	2015	323 000	500 000	
	2016	3 222 000	6 500 000	
	2017	10 477 000	10 000 000	
	2018	11 438 000	9 525 000	
	2019	190 758 000	200 487 000	
		216 558 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Utskifting dataservere / regionale investeringer	2012	552 000	300 000	Dette er løpende utskiftninger og oppgraderinger, og det er planlagt å investere 300.000 årlig ut planperioden.
	2013	126 000	100 000	
	2014	468 000	500 000	
	2015	317 000	300 000	
	2016	498 000	500 000	
	2017	661 000	1 000 000	
	2018	140 000	840 000	
	2019	144 000	800 000	
		2 906 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Kjøp og utvikling av Fladsrudbygget med tomt	2015	4 153 000	4 000 000	Prosjektet er i henhold til gjeldende investeringsplan planlagt å være fullført i 2022, og det er budsjettert med 9,5 mill i 2022.
	2016	285 000	400 000	
	2017	236 000	315 000	
	2018	255 000	300 000	
	2019	0	250 000	
		4 929 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Beredskapssenter for brann og ambulanse	2016	322 000	500 000	Prosjektet ble som planlagt overtatt sommeren 2018. Prosjektet ble fullført i 2019, og ble gjennomført godt under budsjett på 43,2 mill.
	2017	20 096 000	19 978 000	
	2018	21 686 000	22 082 000	
	2019	787 000	1 096 000	
		42 891 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Trafikksikkerhetstiltak Hov sentrum	2016	0	300 000	Prosjektet fortsetter i 2020.
	2017	157 000	150 000	
	2018	53 000	1 150 000	
	2019	0	150 000	
		210 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Trafikksikkerhetstiltak Fryal / Søndre Land ungdomsskole	2016	3 202 000	3 300 000	Prosjektet var planlagt fullført i 2018, men ble forsinket, og ble ferdigstilt før skolestart 2019.
	2017	174 000	148 000	
	2018	327 000	4 950 000	
	2019	4 858 000	5 073 000	
		8 561 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Omgjøring NAV-kontorer	2016	106 000	200 000	Prosjektet ble ikke fullført i 2019, og planlegges ferdigstilt i 2020.
	2017	71 000	200 000	
	2018	236 000	323 000	
	2019	116 000	0	
		529 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Sanering av boliger i forbindelse med bygging av nytt omsorgssenter	2017	141 000	200 000	Prosjektet ble fullført i 2019.
	2018	1 185 000	1 360 000	
	2019	174 000	174 000	
		1 500 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Renovering ledningsnett Nordberg	2017	890 000	1 000 000	Prosjektet ble fullført i 2019.
	2018	3 822 000	5 110 000	
	2019	2 633 000	2 625 000	
		7 345 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Bofellesskap Breskebakke	2017	229 000	200 000	Prosjektet var opprinnelig planlagt fullført i 2019. Det ble litt forsinket, og er nå planlagt ferdig tidlig i 2020.
	2018	783 000	3 059 000	
	2019	21 386 000	22 376 000	
		22 398 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Styringsenhet for driftsovervåking vann/avløp	2017	1 691 000	1 700 000	Prosjektet ble ferdigstilt i 2019.
	2018	311 000	400 000	
	2019	61 000	90 000	
		2 063 000		

Prosjekt	År	Bokførte inv.utg	Bevilgninger	
Rehabilitering ledningsnett Breskebakke.	2017	2 435 000	3 650 000	Prosjektet ble ferdigstilt i 2019.
	2018	178 000	500 000	
	2019	641 000	722 000	
		3 254 000		

[Faint, illegible handwritten notes in blue ink, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Note 17 – Tilskudd/bidrag til finansiering av investeringer

Tilskuddsgiver	Prosjekt	Beløp
Husbanken	15003 Hovlitunet	59 135 000
Husbanken	17015 Omsorgsboliger i bofellesskap – Breskebakke	6 926 900
Husbanken	18005 Omsorgsboliger i bofellesskap for videresalg – Sørhågåvegen	4 132 000
	Sum	70 193 900

Note 18 - Selvkostområder

Søndre Land kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil ikke være direkte sammenlignbare.

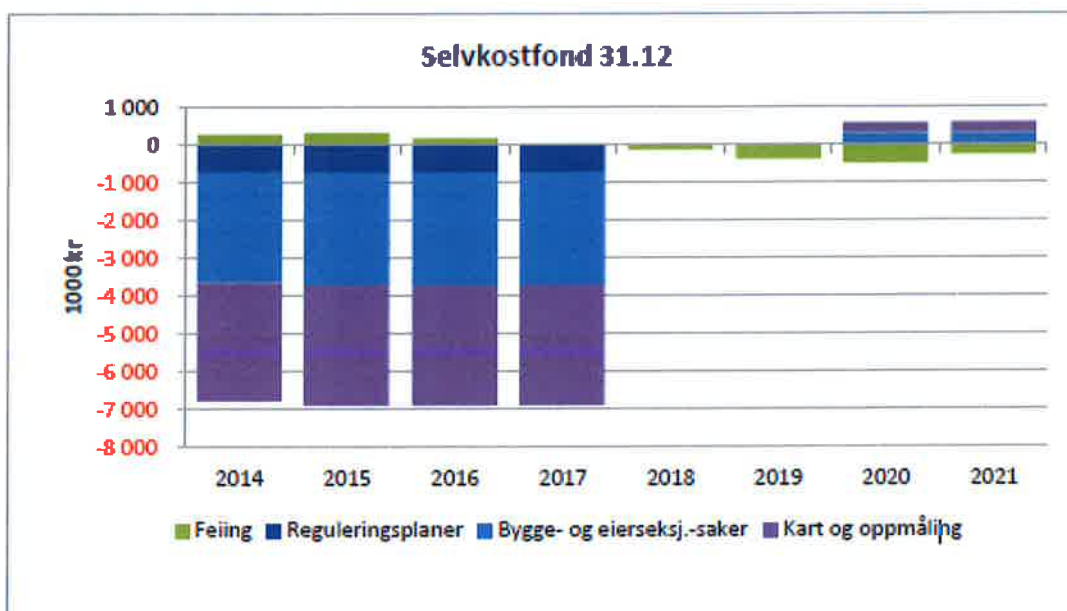
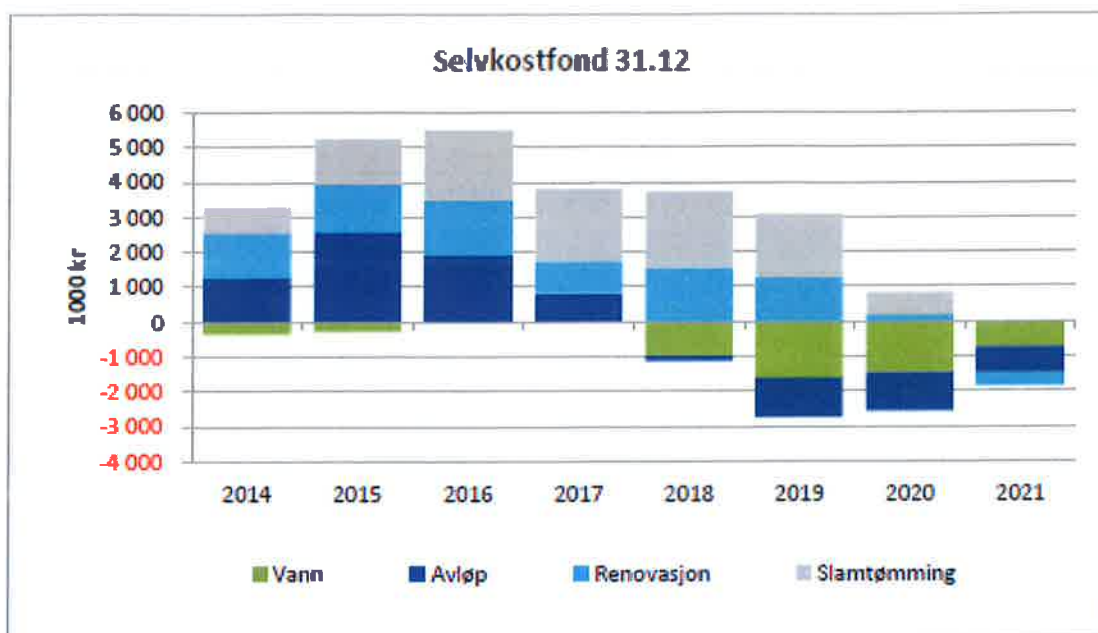
I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt henførte indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng. I 2019 var denne lik 2,30 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter om kan inngå i selvkostgrunnet. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2019 i sin helhet være disponert innen 2024.

I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylerene gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2019

	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam- tømming	Spredt avløp
Gebyrinntekter	9 111 638	9 915 334	7 510 560	1 502 885	886 675
Øvrige driftsinntekter	237 537	645 866	0	0	0
Driftsinntekter	9 349 175	10 561 200	7 510 560	1 502 885	886 675
Direkte driftsutgifter	6 011 335	8 150 960	7 194 848	1 486 196	785 553
Avskrivningskostnad	2 656 076	2 472 772	0	160 602	0
Kalkulatorisk rente	1 338 965	843 371	0	27 270	0
Indirekte netto driftsutgifter	122 302	163 109	13 228	36 642	13 433
Indirekte avskrivningskostnad	2 849	3 170	307	579	813
Indirekte kalkulatorisk rente	221	254	23	47	56
Driftskostnader	10 131 749	11 633 637	7 208 405	1 711 335	799 856
Resultat	-782 573	-1 072 436	302 155	-208 450	86 819
Kostnadsdekning i %	92,1%	90,2 %	104,2 %	87,8 %	110,9 %
Selvkostfond 01.01.	-974 173	-155 564	1 560 944	2 177 736	123 164
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-782 573	-1 072 436	302 155	-208 450	86 819
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond	-31 406	-15 911	39 376	47 691	3 831
Selvkostfond/fremførbart underskudd 31.12.	-1 788 152	-1 243 911	1 902 475	2 016 977	213 813

	Feiing	Regulerings- planer	Byggesaker	Kart og oppmåling	Totalt
Gebyrinntekter	1 735 193	294 339	666 159	657 660	32 280 442
Øvrige driftsinntekter	0	10 054	0	1 550	895 008
Driftsinntekter	1 735 193	304 393	666 159	659 210	33 175 450
Direkte driftsutgifter	1 563 953	513 912	1 671 946	631 056	28 009 759
Avskrivningskostnad	25 888	443	0	13 488	5 329 269
Kalkulatorisk rente	5 118	474	0	2 016	2 217 213
Indirekte netto driftsutgifter	28 556	30 320	96 969	33 571	538 128
Indirekte avskrivningskostnad	856	634	2 247	654	12 110
Indirekte kalkulatorisk rente	63	100	357	102	1 224
Driftskostnader	1 624 435	545 882	1 771 519	680 887	36 107 705
Tilskudd/subsidiert av kommunen	0	241 490	1 105 360	21 677	1 368 527
Resultat	110 758	0	0	0	-1 563 727
Kostnadsdekning i %	106,8 %	54,9 %	37,6 %	96,8 %	
Selvkostfond 01.01.	-138 597	0	0	0	2 593 510
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	110 758	0	0	0	-1 563 727
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond	-1 914	0	0	0	41 667
Selvkostfond 31.12.	-29 753	0	0	0	1 071 449

Note 19 - Mellomværende med interkommunale samarbeid

Interkommunalt tiltak - navn:	31.12.2019		31.12.2018	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Regional anskaffelsesenheter		146 744	103 443	200 652
Interkommunal legevaktordning		522 302		474 168
Gjøvik og Land barnevern inkl barnevernsvakt og tilsynsførerordning		21 136 703		12 091 692
Skatt- og innfordringstjenester		0		0
Hov nordre	0		0	
IKA Opplandene (fjernarkiv)		0		0
Sum kortsiktige poster	0	21 805 749	103 443	12 766 512

Note 20 - Tap på fordringer

Innfordringsavdelingen har vurdert kommunens kundefordringsmasse pr 31.12.19.

Tre dødsbo er funnet og ikke kunne inndrives, og kundefordringer er tapsført med samlet kr 167.709. I tillegg er det tapsført ett krav på kommunale avgifter med kr 3.867.

Tap på fordringer	2019	2018
Tapsføres og slettes	171 576	11 888
Tapsføres til observasjon	0	0